

Nekúpte papier, kúpte KNIHY

TIBOR MRKVIČKA HUJDIČ: NEDEĽA 13. DECEMBRA 2020

Ja sa úprimne teším, že si ministerstvo školstva vzalo Vianoce k srdcu a pod stromčeky nám do tried a škôl nasype z vreca tisíce kníh. Tomu hovorím šťastné a veselé! Ešte do zajtra 23:59 hod. (14.12.2020) môžete o peniaze na knihy do Vašej školy požiadať elektronicky [v rámci výzvy “Čítame radi”](#).

Ak uspejete, začiatkom januára budete stáť pred otázkou - máme peniaze na 100 kníh - čo teraz? S [Viktória Fiona Barátová](#) sme si o tom, ako múdro nakúpiť, začali písať a tu je pár postrehov:

1. **Nekupujte ani 25 ks Budkáčikov, ani 25 ks Babky gaunerky ani 25 ks hoci aj tej najúžasnejšej knihy na svete. Viem, chcete kúpiť 25 ks, aby mohli naraz všetky deti v triede čítať tú istú knihu. Lenže potom bude Vaša knižnica vyzeráť takto:**

Polica, z ktorej sa dá prečítať iba jedna kniha

Koľko kníh si dieťa z tejto poličky môže prečítať?

Jednu.

Dúfame, že sa deti o tej knihe budú môcť rozprávať, keď si ju každé prečíta. Ale čo keď dieťaťu práve táto kniha nesadne a bude len znechutene prevracat' strany? Inú knihu pre neho nemáme, čo teraz?

Zmeňte stratégiu. Namiesto 4 (!) titulov po 25 ks kúpte 50 (!) rôznych titulov po 2 kusy. Namiesto "Všetky deti čítajú tú istú knihu" usporiadajte "Čítanie dvojičiek".

Deti sa v triede rozdelia do dvojíc a každá "dvojička" si vyberie knihu ktorú chce čítať. Tak sa v triede kde je 24 detí číta naraz 12 rôznych kníh. Keďže máme po 2 kusy z každého titulu, obe "dvojičky" majú svoju knihu na čítanie. Dvojičky sa dohodnú koľko strán prečítajú do ďalšej hodiny a potom vyplnia "pracovný grafický list" na ktorom je namalovaná trebárs veštecká guľa a do nej vpíšu čo sa ďalej v príbehu stane a prečo. A keď knihu dočítajú pripravíu reklamu v ktorej sa posnažia "predať" knihu na čítanie spolužiakom.

Ak nakúpíte po 2 kusy z jedného titulu, Vaša knižnica bude vyzerat' takto:

polica z ktorej sa dá prečítať 18 kníh

Tým, že sa číta v triede naraz 12 rôznych kníh vzniká neporovnateľne väčšia príležitosť na zdieľanie sa o knihách. Dvojičky sa k čítaniu navzájom povzbudzujú a majú spoločný čitateľský zážitok.

Knižnice, ktoré nakupujú 25 kusov z toho istého titulu sú najmenej desať krát chudobnejšie na čítanie, ako tie ktoré nakupujú po 2 kusy.

2. Oplatí sa **poradiť s katalógom Vianočná knižka sa otvára**, ktorý každý rok pripravuje Knižnica pre mládež mesta s tímom nadšencov kvalitnej detskej literatúry.

obálka katalógu Vianočná knižka sa otvára za rok 2020

Výber kníh v katalógu je usporiadaný podľa veku detí, čiže ak hľadáte knihy pre tretiačov či pre ôsmakov, stačí nalistovať tú správnu stranu a začítať sa do popisov konkrétnych kníh.

Katalóg predstavuje tie najlepšie tituly ktoré vyšli v danom roku.

Tu nájdete [katalóg za rok 2020](#).

Toto je [katalóg za rok 2019](#).

A [katalóg za rok 2018](#).

3. Do výberu kníh vtiahnite žiakov. Posilní sa pocit, že im knižnica “patrí”, budú v nej knihy, ktoré budú odporúčať na čítanie spolužiakom, lebo sa im páčili, dostanú sa ku knihám, ktoré ich zaujímajú.

Postreh k výberu kníh do knižnice žiakmi od Miloša Šlapala (učiteľ češtiny, expert na Dílny čtení): „(žiaci) si zapisujú do deníčků knížky, které přečetli, a bodují je od nuly do deseti. Vybereme pak do knihovny tituly, které dostaly vysoké bodové hodnocení. Před chystaným nákupem také společně s kolegyněmi připravujeme aktivity, při nichž žáci navrhuji, jakými knihami bychom měli doplnit knihovnu. Hodně dobří čtenáři ale nedokážou myslet na potřeby slabších čtenářů, takže výběr nemůžeme ponechat jen na nich.“

4. Premyslite si rôznosť žánrov. Nie každému chutí 5 krát denne jesť iba ryžu.

Niekomu ryža nechutí vôbec. Nie každému čitateľovi chutí 5 krát denne ten istý žáner beletrie... Pár inšpirácií:

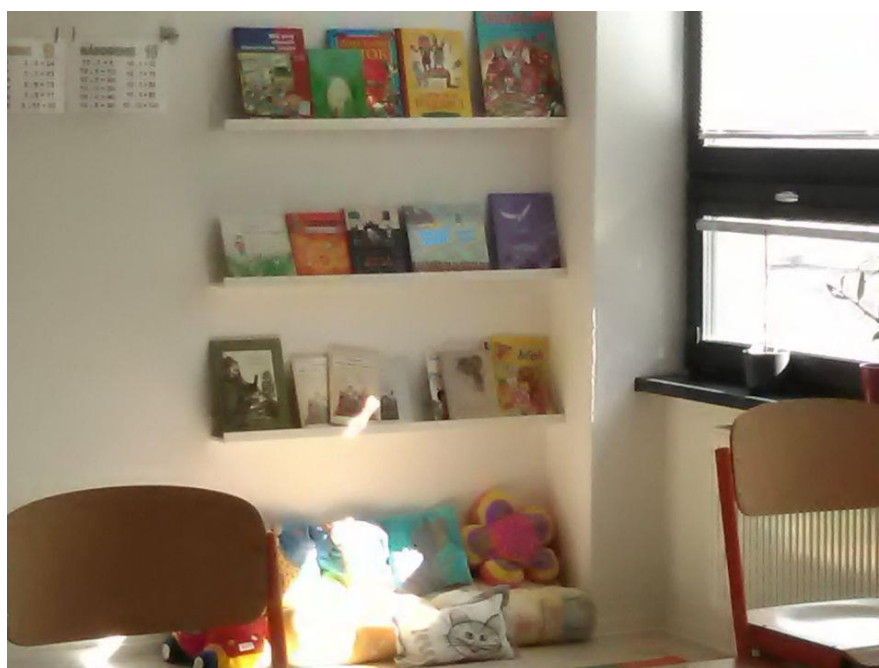
- **knihy bez textu** (alebo s minimom textu), založené na ilustráciách - veľmi zaujímavý žáner (zvlášť pre začínajúcich čitateľov). Pozrite si [kreslené knihy od Aarona Beckera](#) v ktorých príbeh sa “číta” v obrázkoch. Mimoriadne kultivovaným autorom v tomto žánri je [Shaun Tan](#).
- **Pop-Up Book alebo 3D knihy** - knihy, v ktorých sú ukryté trojrozmerné skladačky, ktoré sa pri listovaní “otvárajú”. Na inšpiráciu [video ku knihe Leonardo da Vinci Fantastické vynálezy](#) a tiež [video ku knihe Harry Potter: Rokfort](#)
- **komiks** - nebývalo ich v slovenčine veľa, ale už sa objavujú a majú veľký potenciál - za mňa moja láska - dojmavý komiks o šikane [Jana, líška a ja](#)
- môžu Vám zachrániť život - **knihy o tom ako prežiť** v prírode, či v extrémnych situáciách, mrknite na knihu SAS - Príručka ako prežiť od John Wiseman, či knihu Sprievodca prežitím: Katastrofy od Rich Johnson

- **manga** (japonský comics), **životopis**, **horror**, **cestopis**, **humor**, **romantika**, **horolezectvo**, **história**, knihy o **vede**, **technike**, **umení**, **dejinách**, **počítačových hrách...ojoj - je toho veľa 😊**

5. **Výber kníh “podľa predmetov”** v škole. Je množstvo skvelých kníh, ktoré sú výborné na inšpiráciu na hodiny či projekty v geografii ([poznáte Príbehy svetových vlajok?](#)), dejepise či biológii. Hľadajte s učiteľmi predmetov to čo dokáže žiakov do predmetu vtiahnuť, inšpirovať, fascinovať.

6. **Nezamknite knihy do skladu** ale vytvorte **triedne knižnice a poličku s knihami v zborovni**. Knihy ktoré sú žiakom a učiteľom po ruke majú väčšiu šancu na život. Povieť si - no ale ako zo 100 kníh urobím knižnicu v každej triede? A máte pravdu - nedá sa to... Ale ak nezačnete dnes - nikdy sa k cieľu - v každej triede triedna knižnica - nedopracujete. Začnite možno v prvej a možno aj v druhej triede. **Zriad'te knihovničku v triede s 25 knihami**. Knihy vystavte obálkami. Tak budete mať 4 triedne knižnice. Ak triedy chcú, môžu urobiť “kolotoč” - knižnice si každý štvrťrok vymeniť. Tak sa k deťom dostanú do triedy “čerstvé knihy”.

Keď kolegovia v iných ročníkoch dostanú chuť mať tiež triednu knižnicu budete hľadať zdroje. Možno so žiakmi pred Vianocami vyrobíte svietniky, darčeky, ozdoby a predáte ich na Vianočných školských trhoch a za “zarobené” zriadiť ďalšiu triednu knižnicu.

triedna knižnica

Možno nahovoríte rodičov aby spolužiakom svojho dieťaťa nekupovali na jeho narodeniny čokoládky ale kúpili jednu knihu do triednej knižnice podľa zoznamu kníh, ktoré v triede túžite mať a podpísali ju s venovaním.

A na záver - polička s knihami v zborovni - učitelia sú šíriteľmi potreby vzdelávania sa a preto skvelé texty pre svoj rast tiež potrebujú mať “na dosah”. Ja by som si tam dal knihy “od fachu”, ktoré sa ma profesionálne dotkli: Líný učiteľ či Moderní didaktika od Roberta Čapka, knihu Spratek od Torey Hayden či Škola bez poražených od Thomas Gordon, ale je aj obrovský kopec iných, ktoré v zborovni môžu žiarit’ “na cestu”.